

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társ szerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Fúzió, vagy más valami?

A pécsi nyilatkozat.

Körülbelül három hónapi szünet után újra megkezdődött a parlament munkája, melybe mindjárt az új munka-évad elején belevegyülnek a delegációk tanácskozásai. Ez a körülmény csak annál élénkebbé teszi a politikai életet, melynek érdekességét és mozgalmasságát a királynak Budapesten való tartózkodása is fokozza.

Az összeülő parlament előtt a feladatok feladata áll: A választói reform megalkotása. De még mielőtt ezt a nagy és nehéz törvényhozási alkotást nyélbe üthetnék a pártok, tisztázni kell minden irányban a jövő pártalakulás kérdését. E nélkül a választói reformot dülőre vinni nem lehet. Lehetetlen, hogy a pártok és a belőlük keletkezett parlamenti többség nyugodtan megtárgyalják ezt a nagy horderejű javaslatot, ha jövőjükön legalább az alapvető körvonalak keretei között tájékozva nem lesznek.

Kossuth Ferenc híres pécsi nyilatkozata óta a fúzió eszméje állandóan napirenden van a közvéleményt előkészítő és csináló szellemi műhelyekben. Gondolt-e Kossuth Ferenc pártfúzióra híressé lett nyilatkozatában, azt ezidőszent nem lehet tudni. Ő csak annyit mondott, hogy nincs

messze az az idő, a mikor a hazának minden hű fia egy táborban lesz, a 48-as zászló alatt. Értett-e ő ezalatt fúziót, vagy másminő pártegyesülést, azt nem magyarázta meg.

A lapok legnagyobb része Kossuth nyilatkozatából a fúzió gondolatát olvastva ki s a koalíciós pártok egyesülésének kérdésén ezen gondolat alapján fejtegette. Pedig ahoz, hogy a most koalícióban álló pártok egy táborban egyesüljenek, 48-as zászló alatt, nem kell okvetetlenül fúzió. Ezt a célt másképp is el lehet érni.

Mi a fúzió?

A fúzió nem is egyesülés tulajdonképpen, hanem összeolvadás. A mely pártok egy ilyen műveletben részt vesznek, azok leteszik nevüket, begöngyölik zászlójukat, megváltoztatják programjukat. Az összeolvadás után előálló új párt azután új nevet vesz fel, új zászlót bont ki és új programot ad. Ezt tette 1875-ben az akkor létezett két nagy párt, a balközép és a Deák-párt, melyek a fúzió után szabadelvű pártnak nevezték magukat, új zászlót lengettek és új programmal lepték meg az országot, mely program sem tiszta Deák-párti, sem tiszta balközép-programm nem volt, hanem a kettőnek keveréke.

Harminc évnek keserves tapasztala-

tából tanultuk meg, hogy mennyi szerencsétlenséget hozott az országra az a fúzió, az a nyomorúságos korcszülött-programm, mely a két párt összekeveredéséből kiformalódott.

Egy új politikai pártegyesülés történt azután 1899-ben, midőn a nemzeti párt a szabadelvűpártba lépett be. Ezt nem lehet fúzióknak tartani, ámbár annak nevezték el, mert a két párt nem olvadt össze, hanem a nemzeti párt egyszerűen beolvadt a szabadelvűpártba, de úgy, hogy a szabadelvűpárt semmiről sem mondott le a nemzeti párt javára. Megtartotta nevét, zászlóját, programját, míg ezzel szemben a nemzeti párt mindenről lemondott a szabadelvű párt érdekében. Ez tehát nem összeolvadás, hanem beolvadás, mely mindig csak egyoldalú változást von maga után.

Olyanforma egyesülés ez, a minő a Garamé meg a Dunáé. Nem lehet mondanivaló, hogy ezek a folyók összeömlenek, összefolynak, hanem csak azt lehet állítani, hogy a Garam beömlik a Dunába, a hol elveszti egyedi létét, mint folyam megszűnik létezni. Elnyelte a Duna.

Most már lehetséges-e a jelenlegi koalíció pártjai között fúzió, a szó szoros értelmében, a mennyiben t. i. e kifejezés alatt a pártok összeolvadását értjük?

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRGYJA.

Levelek Elzászból.

III.

A népviselet. — Férfiak, nők ruhája. — Hagyomány tisztelet. — Ragaszkodás Franciaországhoz. — Vallásos hit. — Templomok. — Istenisztelet a strassburgi dómban.

A népviselet csak nagyon kevés helyen mellezői a tarkaságot. Az élénk színű, vagy élénk színekkel tarkított férfi- és asszonyi ruha a kedélyélet követelményének látszik. Minél érzesebb és hangulatosabb valamely népnek a kedélye, annál színesebb, annál tarkább a ruhája.

Elszász népe mély érzésű kedélylyel bír. Ez a néppel való első érintkezéskor nem igen tűnik fel, annyira nem, hogy hajlandók volnánk az ellenkezőt feltételezni, midőn csak egy-kétszeri szóbeszéd alapján figyeljük meg a neplélek sajátosságait. Az elzászinak — ellentétben a franciával, vagy a magyarral — bele kell melegednie az eszmébe, melyet felvetettünk előtte, akkor hozza fel csak kedélyének mélységéből a nemes érzések aranyát, de akkor igazán nagy bőséggel.

A népkedély mélysége szerint a viselet is színgazdag, a szó legvalószínűbb értelmében festői.

A férfiak ruhájának alapszíne a fekete vagy a sötétszürke. Ezen egyhangú színeknek a komorságát a világos kek, fehér és élénk zöld belekeverése által enyhítik. A kabát szegélye és hajtókái, a nadrág alsó része, körülbelül a térdig az említett élénk színek valamelyikét tükrözi vissza.

A nők nomlokukra simán lefésült dús hajuk felett pártal alakú főkötőt viselnek — kizárólag fekete színűt, — melynek hosszú végei mint lenge lepkeszárnyak szélesen lebbennek szét hátul, a fej mögött. A fehér viganóból csak a gazdagon csipkézett ujjak látszanak ki, egyébként pedig a viganót nagyon tarka selyemkendő takarja el, mely a mellen át keresztbe van fonva s hátul csokorba kötve. A többnyire narancsvörös színű, bokaig érő szoknya felett rózsákkal átszótt zöld, vagy sötétkék kötény díszel. Színes harisnya és csokros felcipő egészítik ki a tarkasága mellett is jó izlésre valló öltözetet.

A kedélyélet mélységének természetes kifo-lyása az elzászi embernél a hagyományok iránti tisztelet és az azokhoz való ragaszkodás. Azért nem érzi magát ez a nép a mai napig sem a német birodalomhoz tartozónak, hanem szívének legmelegebb vágyaival Franciaországhoz vonzódik. Franciaország uralma alatt lett műveltté és gazdaggá, Franciaország vezetése mellett sajátította

el azokat az életszokásokat, melyeknek követe- se hosszú időn át előnyösnek bizonyult be nagyon értékes jellemvonások kifejlődésére és ma is még áldásosan érezteti hatását.

Semmi sem jellemzi élénkebben Elzásznak Franciaország iránti rokonszenvét, mint az az egy körülmény, hogy azokról a végzetes napokról, melyeken 1870-ben, a porosz-francia háború alatt, a francia hadsereg és nemzet katasztrófái következtek be, az elzászi lapok kivétel nélkül — még a német nyelvűek is — a megindító részvét hangján emlékeznek meg. A boltok kirakataiban pedig úgy augusztus eleje táján sűrűn lehet látni gyászkeretes képeket, a franciákra nézve vesztés csaták ábrázolásával.

Ezt a mélyen gyökeredző és a Franciaország iránti hálából táplálkozó rokonszenvet némiképp meggyöngyítették az utóbbi évek eseményei. A francia kulturharc olyan éket vert Elzász népének vallásos érzülete, meggyőződése és a hivatalos Franciaország közé, mely ha sokáig fogja feszíteni a nép szívét, elidegenedést, sőt teljes érzelmi eltávolodást is vonhat maga után.

Mert nagy és sérthetetlen szentség Elzász népének szívében a vallásos hit. És nem csak érzelmi megnyilvánulás az, hanem megrendíthetetlen alapja a nép erkölcsi életének.

A függetlenségi párt nem fuzionálhat.

Vessünk csak egy pillantást a koalíció legnagyobb pártjára, a függetlenségi pártra, rögtön tisztába jövünk azzal, hogy ez a párt a maga részéről nem teheti le nevét, nem ejtheti el zászlaját, nem változtathatja meg programjának sarkalatos pontjait. És pedig azért nem, mert a 48-as függetlenségi párt neve a jövődönnek a reményeit táplálja, a párt zászlója Magyarország állami önállóságának csúcspontját jelzi, a párt programja pedig a zászló által jelzett oromhoz a gránitlépcsőket szolgáltatja. Az egész függetlenségi párt az államfejlesztés szempontjából ideális törekvéseknek a hordozója, s ilyen törekvésekről lemondani, ilyen törekvéseknek a zászlaját elejteni, egyfelől bűn, másrészt nemzeti szerencsétlenség lenne.

A néppárt sem fuzionálhat.

Nem fuzionálhat a szó szoros értelmében a néppárt sem, a mely a nemzeti állam pilléreit, a keresztény eszméket törekszik fentartani, a hol kell, visszaállítani és megerősíteni. Ha a függetlenségi párt az államépület emeletén dolgozik, hogy tovább építsen, fel a magasba, a míg csak fel nem tűzi a trikolor az épület tornyára, addig a néppárt az alapok helyreállítása és megerősítésénél végez nehéz, verejtékes munkát.

A függetlenségi párt munkája tetszősebb és jobban hat a néptömegekre. Egy büszke palota emeletén dolgozni olyan foglalkozás, mely dagasztja a munkás kebelét és kivívja a tömeg bámulatát. Míg az alapoknál, lent a mélységben, sártól, víztől szenvedve rakosgatni a téglákat, építgetni a gyámpilléreket, inkább szánalmat, mint bámulatot kiváltó munka. De csak hagyjuk abba ezt a munkát, csak nézzük tétlenül az alapok szétmállását, vajjon nem lesz-e hiábavaló a tovább építés, nem végeznek-e kárba vesztett munkát az emelet büszke munkásai?

A néppártnál ez okból fúzióról, összeolvadástól szintén nem lehet szó.

A mi már a pártalakulásnak azt a nemét illeti, mely abban állana, hogy a 67-es pártok egyszerűen belemennének a függetlenségi pártba, mint a hogy a nemzeti párt bele ment 1899-ben a szabadelvű pártba: ez a néppártra nézve a fenntebb kifejtett okból lehetetlen, az alkotmánypártot pedig úgy gondoljuk, a 67-hez való ismeretes ragaszkodása egy ilyen lépéstől hasonlóképen vissza fogja tartani.

Mi lehetséges?

Ha most már sem *összeolvadás*, sem *beolvadás* a jelenlegi politikai pártok között nem lehetséges, hogyan fog hát megalkulni az a 48-as zászló alatt küzdő egy tábor, melyről Kossuth Ferenc pécsi nyilatkozatában említést tett és melyről komoly politikusok is még mindig beszélnek?

Talán nem könnyen, de mégis csak megalkulhat. A mint különböző nemzetek és országok seregei egy táborba alkothatnak és alkottak is számtalanszor az idők folyamán, s a mint ezek a seregek a közöttük legerősebb sereg vezérének fővezérlése alatt egyesültek és annak zászlaját tűzték ki a vezéri sátorra: úgy a különböző pártok is szövetkezhetnek, közös táborban egyesülhetnek s vezéröknek elfogadhatják a függetlenségi pártot, mint a mely köztük a legerősebb.

Röviden: Lehetséges egy új koalíció, melynek kebelében a kormányelnökség a függetlenségi pártból nevezetnék ki, az egész kormány túlnyomó részben függetlenségi férfiakból alakulna meg, de képviselve volnának a kormányban a *közös kormányprogramot* valló 67-es pártok is.

Ez lehetséges minden párt szempontjából. Összeolvadás azonban, vagy beolvadás, szóval az a sokat emlegetett fúzió semminő formában nem lehetséges.

Bontogatják a vallási békét.

Csendes éjszaka idején vészkiáltásokat hallatnak az igazán veszélyben forgó, vagy a — mámoros fejű emberek. Zsilinszky után Tisza István gróf riasztó szava hangzik szét a protestánsok között. Tisza a dunántúli egyházkerület gyűlésén épp olyan valótlanosságokat beszélt össze, mint Zsilinszky minap, a különbség köztük csak az, hogy Zsilinszky nem csak kirohant a katolikusok ellen, hanem támadt is, míg Tisza csak kirohant, de még nem vagdalódzott. Csak kilátásba helyezte, hogy fog. Az ultramontán klerikális irányzat újból elérkezettnek látja az időt a szervezkedésre, az előbb talán óvatos és körültekintő, de mind határozottabb agresszív fellépésre, — mondotta a politikai porondról elsepert, geszti remete. Vajjon mi lehet az az ultramontán klerikális irányzat? Kik azok az ultramontán klerikálisok? Minden esetre csak katolikusok lehetnek, s Magyarországon a katolikusok kétfélék. Vagy olyanok, a kik nem törődnek egyházuk és vallásuk dolgaival, vagy olyanok, a kik törődnek vele. Tisza bizonyára ez utóbbiakra célt, de akkor azután őt, a ki nagyon is érdeklődik felekezetének az ügyei iránt, az ultra protestáns irány hívének kellene tartanunk. S ha ő a mi szervezkedésünket, mely nem egyéb, mint a katolikus egyházat védő, oltalmazó és támogató munkásság, agresszív jellegű mozgalomnak kereszteli el, akkor mi is fel lehetnénk jogosítva, mindazt, a mit Tisza felekezete érdekében a társadalmi és politikai téren eddig tett, ellenünk intézett támadásnak tekinteni. De mi nem vagyunk ilyen elfogultak. Mi a protestánsoknak minden vallási, közgazdasági, erkölcsi, sőt akár politikai szervezkedését is, nem csak nem ócsároljuk, nem rágalmazuk, hanem inkább örülünk annak, mert elvégre is a vallásosság, a keresztény hit alapjainak szilárdítása az egész társadalmi rend javára válik, s így a katolikus egyháznak is csak használhat. Csináljanak a protestánsok, ha tetszik nekik, népszövetséget, tömörítések egyleteket ifjuságukat, fejleszszék, erősítsék sajtójukat, a mit különben meg is tesznek, mi ez ellen nem fogunk agitálni, izgatni, annál kevésbé dobáljuk meg őket a hazugság és rágalom sarával. Az az igazi agresszus, a mit ők tesznek ellenünk, midőn a legképtelenebb vádakhoz hozzák fel ellenünk, hogy felizzassák a tömeg szenvedélyét, felszítják a felekezeti villongások tüzet s ezzel a *mai kormány helyzetét* lehetlenné tegyék. Ez a céljuk ezeknek az oktalan kirohanásoknak. Bizunk azonban a magyar protestánsok többségének józan belátásában, hogy nem ülnek fel a mondva csinált vak lármának, mert

Az egymáshoz közel fekvő, alig ezer lakossal bíró csinos falvakban monumentális, szép templomokat találunk, melyek a mi kisebb városaink templomait is messze felülmúlják. Még olyan kis helyeken is, melyeken 4—500 embernél több nem lakik, a templom hatalmas épület, úgy méreteire, mint építészeti díszére nézve. Azt a fényt pedig, melylyel az isteniszteletet végzik, a mi szegényes fogalmaink szerint szinte nehéz elképzelni.

E tekintetben Elzász fővárosa, az ősi Strassburg nagyszerű példával jár elől. Híres dómjában, melyet századok óta csodálva nézegetnek az emberek nemzedékről-nemzedékre, egy vasárnapifőisteniszteleten jelen lenni, még a vallástalan emberre nézve is élvezet lehet, hívő léleknek pedig ritka gyönyör.

Jó félórával a nagy mise előtt már tarkállik a százával érkező közönség a templom főhajójában s megtelnek lassankint a tágas mellékhajók is. A zsámolyos székek nagy garmadát néhány perc alatt széthordják. A ki csak teheti, székét a főhajóba viszi, ott helyezkedik el vele, lehetőleg közel a szentélyhez. Az ezrekre rúgó tömegnek az elhelyezkedése minden zaj nélkül történik. Diszruhás templomőrök ügyelnek fel a rendre és az Isten házához méltó magaviseletre.

A főoltárt fényárban úsztatják a gyertyák és a villamos körték szelíden egybeolvadó lángjai.

Káprázató fénysávok csillannak meg a lángok között, ragyogó aranszínek, melyek az oltárhoz ért papság ruházatáról verődnek vissza. Vörös ruhába öltöztetett fiúk, az énekhar tagjai sorfalat állanak az oltár körül. Nem sokára körmenetbe sorakozik, a szentélyben nyüzsgő sokaság, a hajót ellepő nagy közönség pedig a templomőr egy intésére ketté válik, utat nyit a körmenetnek, mely a nagy misére érkező felszentelt püspököt, a megyés püspök-helyettesét fogja fogadni és a szentélybe kísérni.

Csak ezután következnek az égbe emelő áhitat percei. A vegyes énekhar két részre osztva, orgona kíséret mellett Gregoriánus énekem szerint négyes hangban adja elő a szt. mise részeit. Közbe-közbe egy-egy betét következik Palestrina zenéjéből. Szólók és duettek sűrűn váltakoznak az összes kar énekével. Ennél szebb, magasztosabb templomi ének és zene talán már nem is lehetséges. Mise után ugyanez a kar fúvó hangszerek kísérete mellett templomi népéneket ad elő, s a mennyire kivehetők, ez ragadta meg legjobban a közönséget, mely szívekbe mélyedő éneket a kőszobor mozdulatlanúságával hallgatta, mintha gyökereket vert volna a lába a templom mozaik kövezetében.

A dóm templomi fénye visszasugárzik a tartomány kisebb helyein, mint az égen izzó napok bolygóik tüzeiben.

Adieu.

Főispán várás.

Rajz.

Karcolta: Griff Tódor.

Az új főispán népszerű ember volt a megyében, majdnem mindenki szerette őt, a kik pedig nem szerették, azok is úgy tettek, mintha szerették volna.

Lemezy Edmund alispán az utóbbiakhoz tartozott. A főispánt úgy szerette, majd megette. Ezt azonban nem volt szabad tanúsítani. Mefistója, Duly Dula exfőispán szigorúan ráparancsolt: Edmund légy okos!

Könnyű ezt mondani — gondolá Edmund — de azért mégis csak megfeszítette az erejét, hogy készenlétben tartsa az attikai só. Már t. i. annyit, a mennyit. És hogy nem hiába feszültek meg agyának az idegei, az a következő históriából tűnik ki.

Volt az alispánnak egy nyaralója a vidéken (Kis- vagy Nagyszeghen, már nem tudom), olyan kényelmes udvarház, a hova pihenni szokott volt visszavonulni, léleksorvasztó hivatalos fáradalmai után. Ebben az udvarházban még nem fordult meg az új főispán, a ki a hivatalos lakásban, ott a megye székhelyén már ismételtelen vendége volt az alispánnak.

hála Istennek vannak a protestánsoknak a Zsilinszkyék és Tiszáknál higgadtabb és bölcsőbb vezérek is. Azok a katolikus papok, a kik Tiszta Istvánt és kormányát egykoron dicsőítették és még most is vissza sírják, most már talán észreveszik, hogy minő „igazságos, méltányos, okos és tapintatos” emberhez fűzték a rokonszenvüket és a — szívüket.

Általános és teljes vasárnapi munkaszünetet.

Irtá: Verebély Géza.

II.

Tiszteljük mindenkinek vallásos meggyőződését, sőt dicsőretre méltó példa gyanánt kell felemlitenünk, hogy mily összetartással és szigorral ünneplik meg a mi vidékünkön a zsidók a szombatot. Midőn ezt szívesen elismerjük, ugyan akkor épp oly joggal követelhetik a keresztény kereskedők is, hogy vasárnapjukat megülhessék.

De nem csak erre kell tekintettel lennünk, hanem arra is, hogy a vásárló közönség 97%-a keresztény lakósságból kerül ki s így vasárnapon délelőtt, az üzletek nyitva tartásával, alkalma nyílik vásárlásait hétköznap helyett vasárnapon eszközölni, a mi csak is a hitélet rovására szolgálhat. Nagyon is szubjektív felfogásra vall az az utalás, mely azt mondja, hogy a törvényjavaslat éppen erre a körülményre van tekintettel, a mikor az illető kereskedő tetszésére bizza, hogy vasárnap felnyissa vagy sem üzletét, a mit lehetővé tesz neki a 18. §., mely szerint vasárnap délelőtt foglalkoztatott alkalmazottnak a következő hét egy napját kell pihenő időül engedélyezni. Ez ugyan igaz, de csak szubjektíve s csak is elméletben.

A gyakorlati élet, jól tudjuk, másra tanít. Ha egy-egy szakmának zsidó vallású kereskedői vasárnap délig nyitva tartanak (az új javaslat értelmében így lenne) akkor ugyan e szakma keresztény kereskedőinek is nyitva kell tartaniuk üzletüket, nem azért, mert ez nekik „tetszik”, hanem azért, mert őket az üzleti verseny erre egyenesen kényszerítené. Szombaton ugyanis a forgalom teljesen szünetel, ő reájuk nézve tehát ez a nap veszteséget jelent. Vasárnap azonban — a javasolt rendszer mellett — a forgalom tetemesen emelkednék s épp akkor tartanak zárva üzleteiket! Ezt komolyan tőlük követelni nem lehet, mert a zárva tartással a heti forgalomnak egyik értékes napjától fosztanak meg önmagukat. De ha még erre az áldozatra képesek is volnának kereskedőink, még akkor sem volna elérve a másik cél: hogy a keresztény lakosság e napon mindennemű

munkától s így a bevásárlástól elszoktatva, a vasárnap megszentelésére fordítaná figyelmét, épp úgy, a mint szombaton a hitükhöz ragaszkodó zsidók nem dolgoznak és nem vásárolnak. A vasárnap nyitva tartó (zsidó) üzletek azonban alkalmat és segédkezet nyújtanak a vasárnapi bevásárlásra, miáltal hétköznap forgalom fejlődnek ki a vasárnapi ünnepi hangulat rovására.

Elhagyva most már a javaslatnak ezen valási szempontból való taglalását, más oldalról óhajtom kimutatni, hogy az gyakorlatilag, minden tényező közmegelegedésére keresztül nem vihető, meg nem valósítható. A kereskedelmi és ipari üzleteket két nagy általános osztályba sorolva, meg kell különböztetnünk: a közfogyasztásra szolgáló élelmi cikkeket árusító üzleteket, a másik osztállyal szemben, mely ruházatkodási, butorozási stb., szóval nem élelmi cikkek árusításával foglalkozik.

A törvényjavaslat szerint Budapesten csak az élelmiszer kereskedők tarthatnak nyitva vasárnap d. e. 10 óráig, a többi üzletek ellenben zárva tartandók. A vidéken azonban tekintet nélkül az üzletágra, az összes üzleteket déli 12 óráig tartanak nyitva. Ezen intézkedés ellen méltán protestálhatnak a budapesti kereskedők, mert ezáltal a főváros közvetlen közeli 1—3 órányira fekvő környékének kereskedelme részestülne előnyben. E környéknek fogyasztói ugyanis otthon szereznek be részbeni szükségleteiket, mert a fővárosba ránduló közönség zárt üzletekre akadna. — Viszont a vidéki kereskedők joggal kérdezhetik, hogy minek kell nekik üzleteiket — hozzá még — délig nyitva tartaniok, ha a fővárosban, melynek külön fogyasztó környéke van, mint bármely vidéki városnak, melynek, mint az ország legnagyobb gyárvárosának, százezreket számláló munkásosztálya van és melynek, mint világvárosnak, idegen forgalmát tekintetbe kell venni, csak az élelmi cikkeket árusító üzleteknek — és csakis d. e. 10 óráig — kell nyitva lenniök!

A fővárosi és vidéki élelmiszer kereskedők még valahogy beletörődnének a 10 órai zárásba, (a 12 óráiról ne is essék szó, sem pedig arról, hogy a nem élelmi cikkeket árusító kereskedők egyáltalán ki is nyissanak) ha nem kellene ezért oly nagy áldozatot hozniok. Az alkalmazottnak a vasárnapon teljesített munkáért hétköznapon nyújtandó egész napi pihenő, mint kárpótlás, a kereskedőkre elviselhetetlen terhet róna. Oly üzletekben, a hol több alkalmazott lesz foglalkoztatva, ezen ellenszolgáltatás mellett, mindennap egy, esetleg több alkalmazott is fog hiányozni, miáltal az üzletvezetésben kellemetlen és káros zavarok

fognak bekövetkezni s újabb munkaerők beállítása válik szükségessé.

De nehéz, jobban mondva majdnem lehetetlen feladatuk lesz a hatóságoknak, a hétköznap pihenőket, melyek az alkalmazottnak járnak, ellenőrizni. Hiszen a 22. §. szerint a főnök hétről-hétre minden egyes alkalmazottnak más és más napra adhatja meg a pihenő időt, sőt azt két részre osztva két délután, vagy két délelőtt, vagy egy délután és egy délelőttre jelölheti ki. Mindig akadnak, akik a törvényt kijátszani fogják. Tessék most már a 80—100.000-re tehető alkalmazottak hétköznap munkaszünetét eredményesen ellenőrizni. A 18. szakasz elmélete tehát igen humanusan gondoskodik az alkalmazottakról, de a gyakorlatban számos visszaélésnek lesz az kuforrása. Az alkalmazottak már ez oknál fogva sem lelkesednek a hétköznap pihenőért. De más tekintetből sem látnak benne áldást. Az egyesületi élet, mely a kereskedő ifjúságnak társadalmi szervezkedését, szakudásának és általános műveltségének fejlesztésén fáradozik, e rendszer mellett alig fog valamit nyerni.

Az alkalmazottak pihenőidejüket nem egyszerre egy napon, hanem megoszolva naponként fogják élvezni, de nem abban a környezetben, a melyben eddig forogtak, hanem más társaságban, miáltal igényeik fokozódni fognak, sokakat pedig a kávéházi, vendéglői élet a züllés útjára fog sodorni. A szakegyesületekben felolvasások, de különösen szakelőadások rendezése a hétköznapokon ezentúl is alig lesz lehetséges, mert azokon az alkalmazottak megoszolva, csak csekély számban jelenhetnének meg.

(Vége következik.)

Ujdonságok.

A katolikus kör pápai ünnepe. A nyitrai katolikus kör f. h. 20-án ülte meg X. Pius pápa Ó Szentségének 50 éves áldozópapi jubileumát. Az ünnep a Hymnussal kezdődött, melyet az egész közönség állva énekelt. Azután *Jeszenszky* Alajos apátkanonok, a kath. kör elnöke mondott megünyítő beszédet, melyet az ünnepi szavaltat követett. *Bieliczky* Margit úrhölgy szavalt a Párkányi Norbertnek „Óda X. Pius pápa aranyisméjére” című hangulatos költeményét, mely érzéssel, melynek előkelően mérsékelt páthoz adott lendületet. A zajosan megtapsolt szép szavaltat Schahó Louis Ave Mariája váltotta dr. *Costán* Miklósné szül. *Havas* Elvira úrnő ének-előadásában, *Stetka* Teofil harmonium és *Filberger* Vilmos hegedű kísérete mellett. Az énekdarab számos változatban magasan felszálló erőteljes, majd mélyen leereszkedő piano hangkiváltást tesz

Lemezy tehát hogy kimutassa, mennyire szereti a megye új dignitáriusát, meginvitálta őt vidéki kúriájába s egyúttal gondoskodott róla, hogy ez alkalomból a vidék intelligenciájának bevonásával a főispánnak nagyszerű fogadtatást rendezzen. E végből levelet irt a járás főbírájának, mely így szólt:

— Kedves Bélám! Ó méltósága a főispán úr a jövő vasárnap vendégem lenni szerencsés lesz. Ez alkalommal téged is szívesen látlak és sokakat. De szükségesnek mutatkozván a főispán úrnak ünnepélyes fogatása, kérlek intézkedjél a hatáskörödben, hogy szedessék össze 25 bandita s ezek hozzám jöven s más banditákhoz csatlakozván, zászlókkal, lovakkal s illetve velem kimenének a vasútra ő méltóságát fogatni.

Maradok változatlan hived Mundi.

A főbíró elolvastván a levelet, meghökken. Hát banditafészek az ő járása! Olyan izgatott lett, hogy az nap minden végzést elhibázott. Már éppen arra gondolt, hogy erélyes elutasító választ ír az alispánnak, midőn betoppant az irodájába a pap a jegyző kíséretében.

Méltatlankodva mutatta meg nekik az alispán levelét s megakart beszélni velök az adandó választ is, de erre már nem került a sor, mert

az öreg pap arca kimosolyodott s ajkairól méz-ként csurogtak a magyarzó szavak:

— Kedves Belkóm, tollhiba ez itt! Mundi banderistát akart írni, de hát tudod labitur humana fragyilitas. Banderisták kellene neki, nem banditák! Per amorem, hogy is gondolhatta! Ilyent!

A pap magyarzata pompás volt. Megbeszéltek rögtön a bandérium dolgát, s a nagy nap előtti délutánon kipróbálták a válogatott csapatot. Olyan összevágó volt a lovaglásuk, mint a s—i cigánybanda muzsikája. Vihary jegyző éppen azért táncolva nézte végig a próbaloaglást.

Másnap, mikor el kellett volna indítani a bandériumot, levél érkezett az alispántól, hogy a főispán közbejött akadályok miatt nem jön, a „fogatás” tehát elmarad, ennek okáért a banditák ne jöjjenek stb. stb. Kérlek csináld a dolgot vissza. Elmúlt néhány hét, a mikor aztán az alispán udvarházában újra nagy „fogatásra” készültek. Ez alkalommal a főispán ott fog időzni a járás székhelyén, közeli szomszédságban, onnét már csak biztosan átrándul Mundiékhez.

Ment tehát újra egy levél a főbíróhoz, melyben a többi közt ez állott:

„Este érkezik a méltóságos úr... Gondoskodás történjék kérlek részéről világtársról, nem lévén nálam elegendő szurok”... stb.

A főbíró ismét majd megütötte a guta.

— „Nem lévén nálam elegendő szurok” — olvasta nagy mérgesen. Hát nálam talán van?! Mit gondol az alispán, hogy én szurokkal írom az aktákat! S dühében odacsapta a levelet az asztalán heverő iratcsomóhoz. De azután újra felvette s elrohant vele a paphoz, a jó Manó bácsihoz.

— Kedves Belkóm — mondotta jó Manó — klárum est, hogy Mundi a szurok alatt fákylát értett... klárum est... kiténik ez az egész kontextusból...

A főbíró azután kellő időre beszerezte a fákylát, becsomagolta s elküldte az alispánnak. A csomagot vivő küldönc utközben az alispán kocsiával találkozott. A kocsi a küldöncöt visszatartotta, s tovább hajtva levelet vitt a főbírónak.

A levélben az alispán arról értesíti a főbíró, hogy úgy a hivatalvizsgálat, mint a szeghi látogatás is elmarad.

— Kérlek csináld vissza a dolgot! Ez volt ennek a levélnek is a refrainje.

Tíz-tizenöt nap múltán a főispán Szikkesskeden vadászott. Vadászat után most már biztosan meglátogatja Mundi. Így volt kicsinálva. Szeghen ennél fogva nagy előkészületek történtek. Ezekről az alispán a következő levélben értesítette a főbíró:

szükségessé, melynél dr. Costan Miklósné úrnó gyönyörű hangja fényesen érvényesült s nagy iskolázottságról tett bizonyosságot. Az énekelődés után dr. Puchorsky Bálint alsóvárosi esp. plebános olvasta fel tartalmas értekezését a pápaság intézményéről. A sikerült ünnepélyt *Dusinsky* Lipót Pápai Hymnusza fejezte be, melyet a kör énekkara megszokott szabatsággal adott elő.

Személyi hír. *Kottosovszky* Alajos nyitra boldogasszonyi lelkész, folyó hó 26-án Mariacellbe utazott.

Gróf Apponyi Lajos rendjele. A király megengedte, hogy nagyapponyi gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy a porosz királyi vörös sas-rend nagykeresztjét elfogadja és viselje.

Kinevezések. A vármegye főispánja a nyitrai járásban működni hivatott borellenőrző bizottság elnökévé, a lemondott Emődy József helyébe, *Juhász* Sándor törvényhatósági bizottsági tag, nyitrai lakost kinevezte. — A pozsonyi posta- és távirat-igazgatóság *Putnoky* János posta- és táviratgyakornokot Érsekújvárra postatisztnak nevezte ki.

Doktorrá avatás. Ifj. *Rácz* Istvánt, nyitravármegyei aljegyzőt f. hó 26-án avatták fel a kolozsvári egyetemen az államtudományok doktorává. A törekvő fiatal tisztviselőt, aki példás szorgalommal és teljes odaadással végzett hivatalos teendői mellett a szigorlatozással járó fáradságos munkára is időt tudott szentelni, jelen szép kitüntetésé alkalmából őszinte örömmel üdvözljük.

Az esztergomi egyházmegyéből. A nadlányi plebániát szeptember hó 4-ike óta dr. *Bundala* János volt budapesti Józsefvárosi káplán adminisztrálja. *Ehrengruber* Viktor nyug. nadlányi plebános e napokban távozik Nadlányból Pozsonyba. *Ehrengruber* 32 évig vezette a nadlányi plebániát, ahol békés természete és egyházas értelemért mindenki szerette őt. A néppárt mellett mindig derekasan kitartott. — Dr. *Janda* József nyitrapereszlényi esp.-plebános a hercegprímás kinevezte főegyházmegyei könyvbíróvá. — *Sztopka* Madoszt volt felsőszőlősi adminisztrátor a galgóczi Szent-Ferencrendi záróban tartózkodik, amíg ideiglenes nyugdíjaztása tart.

Előléptetés. *Konrád* Ferenc, nyitrai főgimnáziumi tanár, lapunk tanügyi tudósítója és munkatársa, 1908. január hó 1-étől a VIII. fizetési osztályba előlépett. Jeles munkatársunkat szívből üdvözljük.

Áthelyezés. *Szolnoky* Lajos érsekújvári dohánybevéltő-hivatali tisztartó Jászberénybe helyeztetett át, helyébe *Schön* Nándor jön, aki már hosszabb ideig volt Érsekújvár lakója.

A delegációk. Az 1909-iki közös költségvetés tárgyalására összehívott delegációba a néppárt részéről beválasztottak: *Buzdth* Ferenc, gróf *Majláth* Géza, *Molnár* János, *Rakovszky*

— Minden előkészület megtéve, várom a főispánt . . . A lakás rendben, vad van bőven, nyúl, fácán, fogoly, vaddisznó készen . . . Tegnap delután meg is fürödtem . . . stb.

Hogy-hogy nem, a főispán most sem ment el Szeghre. Az alispánt ez teljese elcsüggesztette. Ki is öntötte a keserűségét egy levélben, melyet most is a főbíróhoz intézett főképp a végből, hogy a vendégszóra szóló meghívókat a háziúr nevében szívja vissza. A levél végén azután tanácsalánul felkiáltott:

— Most már mond meg mit tegyek?!

A főbíró szeme főképp ezen az utolsó mondaton akadt meg. Gyorsan leült, megírta válaszát, melynek quintessenciáját ebbe a rövid, de velős mondatba foglalta össze:

— Ne búsulj az előkészületek felett! Kérlek csináld az egészet vissza!

Sziporka.

Tűzeset.

— Hallotta Kóhu úr, hogy tegnap tűz volt, a Csillag-utcában?

— Hallottam-e, hiszen nálam égett! A házam egy rom.

— De biztosítva volt?!

— Hát azt hiszi, leégtem volna, ha nem lettem volna biztosítva!

Béla és *Zboray* Miklós. Póttagnak: *Szmrecsányi* György. A függetlenségi párti delegátusok között van *Mérey* Lajos is, a nyitrai kerület országgyűlési képviselője.

Egyházmegyei hír. *Sarmaságh* Géza betegsége miatt szabadságot főgimnáziumi tanár helyettesítésére dr. *Hatala* István szakvizsgázott középiskolai tanár drietomai segédlelkész rendeltetett be. Drietomára segédlelkésznek *Dubraszky* Károly kunfalvai segédlelkész küldetett.

A honvédség köréből. A király *Mihálics* György nyitrai 14. honvéd gyalogezredbeli ezredesét a debreceni 3. honvéd gyalogezred parancsnokává nevezte ki; *Burget* Lajos alezredesnek a nyitrai 14. honvéd gyalogezredtől a kassai 9. gyalogezredhez, *Csóka* Árpád alezredesnek a trencsényi 15. honvéd gyalogezredtől a nyitrai 14., *Brunswick* Lajos őrnagynak a nyitrai 14. honvéd gyalogezredtől a székesfehérvári 17., *Garo* Istvánnak a pécsi 19. honvéd gyalogezredtől a nyitrai 14. ezredhez való áthelyezését rendelte el.

Igazgatói megbízás. A kegyestanítórend kormánya a nyitrai róm. kath. főgimnázium igazgatói teendőinek végzésével, a beteg Horvát Sándor igazgató helyett, *Roch* Gyula tanárt bízta meg.

Változások a nyitrai főgimnázium tanári karában. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Krix* Andrást a verseczi állami főreáliskolához, a nyitrai püspök dr. *Hatala* Istvánt, a kegyestanítórend kormánya *Laszka* Gyulát a nyitrai főgimnáziumhoz helyettes minőségben kinevezte.

Hymen. *Szpal* János hosszúaszói m. kir. állatorvos, jegyet váltott *Zsurek* Ida kisasszonnyal, *Zsurek* Ferdinand gazdasági intéző leányával Moravában. — *Pintér* István f. hó 28-án vezetői oltárhoz a nyitrai alsóvárosi plebánia templomban *Cserven* Juliska kisasszonyt.

Jótevény adomány. *Bende* Imre megyés püspök úr ő Excellenciája a felsőozori rom. kath. iskolai épület újjonni befedésére és helyreállítására 400 koronát kegyes volt adományozni, mely kegyes jótevényt ez úton is leghálásabb köszönetet fejezi ki úgy a maga, mint a felsőozori hívei nevében *Kapsz* János báni esp. plebános.

Hangverseny. A gróf *Wilczek* Frigyesné ömeltóságának védnöksége alatt álló helybeli kath. Növendő Egyesület által október hó 3-án tartandó hangversenyhez következő műsor lett megállapítva: 1. Felolvasás a nőkérdésről. Tartja *Farkas* Edith alapítványi hölgy, az orsz. Növendő Egyesület elnöke. — 2. „Matild dala” *Tell* Vilmos-ból. Énekl. dr. *Costan* Miklósné úrasszony, zongorán kiséri *Havas* Alice úrleány. — 3. „Rondo Capricioso” *Mendelssohn*-tól. Zongorán előadja *Tenczer* Gyuláné úrasszony. — 4. „Madár-dal” *Stojanovic*-tól. Énekl. *Costan* Miklósné úrasszony, zongorán kiséri *Havas* Alice úrleány. — 5. *Beethoven* „V. Symphoniaja”. — Allegro con brio. — Andante con moto. Előadja az egyházi zenegyűlés. — Ezen műsor és a közreműködők magas színvonalon álló tehetsége igazolja a nagy érdeklődést, melyvel városunk műértő közönsége a tartandó hangverseny iránt viselkedik. Mert tény, hogy még falragaszok sem hirdették a hangverseny műsorát, a közreműködők névsorának kiszivárgása után már is belépőjegyek után érdeklődött a közönség, hogy valahogyan a művelzettől el ne essék. Ajánljuk mindazoknak, a ki jótékonyág gyakorlásával egy művelzetes estét tölteni óhajtanak, hogy ezen hangversenyhez jegyről *Huszár* István úr könyvkereskedésében idejekorán gondoskodjanak.

Városi kölcsön. Nyitra város képviselőtestületének f. hó 19-én tartott rendkívüli közgyűlése 260.000 korona kölcsönnek a felvételét szavazta meg, a mely összeget a „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank” bocsátja a város rendelkezésére. A kölcsön 50 évre vétetik fel 5-4%-os kamattal mellett s a város kisebb kölcsöneinek conversiójára és építkezési célokra fog fordíthatni.

Szociális előadások. A ker. szocialista egyesület egyik főfeladata a munkásnép szellemi művelése és a szociális eszmék terjesztése. E végből minden télen át tagjai számára szórakoztatással egybekötött szociális előadásokat tart. Az ezidei tanfolyam okt. 4-én kezdődik. Program: 1. Hymusz. 2. Bevezető előadás vörösek vég napjairól. 3. Fel a zászlót, szavalja *Huszár* Károly. 4. Munkás induló. 5. Felsőolaszország vetített képekben; utazás Milano, Genua, Verona, Velence, Bolognán át Páduáig. 6. Szózat. — Az előadásokra az egyesület tisztelettel meghívja a szociális törekvések iránt érdeklődő összes közön-

séget. A tanfolyam az egyesület tágas dísztermében tartatik. Az előadások minden vasárnapon d. u. 5 órakor kezdődnek. Az étkezőknek az egyesületi pince és konyha áll rendelkezésükre.

A gazdasági egyesület közgyűlése. A nyitramegyei gazdasági egyesület folyó évi szeptember hó 30-án szerdán d. u. 2¹/₂ órakor Nyitra, az egyesület saját helyiségeiben tartja rendes évi közgyűlését. Ezt megelőzőleg d. e. 10 órakor az igazgató választmány ülésezik.

Zsolna rendezett tanácsú város. Gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszter Zsolna nagy községnek rendes tanácsú várossá való átalakulását kimondó határozatát, mint értesülünk, helybenhagyta.

Képviselői beszámoló. *Bresztyenszky* Kálmán a privigyei kerület érdemdús és népszerű képviselője f. h. 20-án tartotta képviselői beszámoló beszédét Privigyén ezernyi ezer közönség jelenlétében. A beszámolón az orsz. néppárt képviselőiben megjelentek *Beniczky* Ödön, *Csitáry* Béla és dr. *Ernszt* Sándor képviselők és beszédet is mondtak. A szónokok mindnyájan a jövődó pártalakulások lehetőségét érintve, a néppárt fennmaradásának szükségességét hangsúlyozták.

Adomány. A földmívelésügyi miniszter a Vágkirályfa és Vidéke fogyasztási és értékesítő társaságnak egy 100 kötetből álló népkönyvtári gyűjteményt adományozott.

Az iskolatestvérek egyesülete. A VIII. katolikus nagygyűlésen a magyarországi Iskolatestvérek Egyesülete is beszámolt működéséről. Az egyesületnek gróf *Zichy* Aladár elnöke alatt tartott ülésén dr. *Tóth* Károly felolvasta a választmányi jelentést. A jelentés szerint a magyar iskolatestvéreket ő Szentsége jóváhagyása és ajánlása szerint hitoktatók is lehet alkalmazni. A rend ezután remélhetőleg 4-6 tanítót bocsáthat ki évente a népnevelés fáradságos munkájára. Az egyesület pénztárába 1907. július óta 2780 kor., 1908. jan. óta 1885 kor. folyt be. A számadásokat a számvizsgáló bizottság *Hunyady* Laszlo gróf elnöke alatt vizsgálta felül. A jelentést tudomásul vették. Ezután *Prohászka* Ottokar dr. székesfehérvári püspök indítványozta, hogy az egyesület vidéki központokat szervezzen, ezek hivatva lesznek a közönség érdeklődését a rend iránt felbuzdítani. Az indítványt egyhangulag elfogadták.

Egy felebbezés elutasítása. *Holló*, tormosi lakos, tanítónak radosnai kántortanítónak történt megválasztása ellen több radosnai birtoikos felebbezést adott be az egyházi hatóságokhoz, mely azonban törvényesen megválasztott tanítónak jelentette ki *Holló*-t, ki már el is foglalta új állását.

Haszonbérlet a keresztény szocialistáknak. *Várossy* Gyula dr. kalocsai érsek az uradalomhoz tartozó várszegi pusztát három évi haszonbérletbe adta a „Faddi Keresztény Munkásegylet” tagjainak. Tekintettel a szegénysorsú kisemberekre, a minimumra leszállított art állapította meg a nemes szívű érsek a bérösszeg fejében. De azért a budapesti cucilisták leköték az érseket.

A radosna egyházközség r. k. népnevelők köre f. évi szept. 24-én d. e. évi közgyűlését tartotta *Nagybodakon*, melyen nagy számmal volt képviselve úgy a kerületi papság, mint a tanítószék. Dr. *Janda* elnök megnyitója után letárgyalták a kath. tanügyeket és tanterveket illető dolgokat, ezután két felolvasás volt. Fel lett olvasva *Huszár* Győző pásztori kántortanítónak pályadíjat nyert dolgozata, melynek címe: A r. k. tanító és a vallás-erkölcsös nevelés; majd *Klaucsek* János nyitraludányi plebános egy csevegést olvasott fel a madarakról. Mindkét dolgozat általános tetszéssel találkozott, dr. *Janda* 1/2 órákor zárta be a gyűlést, mely után a helybeli *Rezsucha* fele keresztény fogadóban jöttek össze a gyűlés tagjai. A vendégek csak 4 óra felé kezdtek széjjel menni.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara és a biztosítás. A mióta az új munkásbiztosító életbe lépett, ipari és kereskedelmi körökből a budapesti kamarához mindig több parasz érkezik a törvény végrehajtása körül felmerülő bajokról. A kamarához ez ügyben indítvány is érkezett, hogy intézzen megokolt felterjesztést a kereskedelmi miniszterhez a végből, hogy a tapasztalt bajok akár novelláris törvényhozási úton, akár pótló rendelkezések kibocsátásával orvosoltassanak.

A művelt világnak kilenc — vagy nyolctized része? Minap egy felvidéki hetilapban mélyen járó gondolatokat olvastam. Csevegés képében, de a komoly formák szigorú tartásával egy életbölcse a nézeteit mondotta el a gyermekek templomba járásáról. Miért viszik a gyermekeket a templomba? „Hiszen a gyermek ott nem elmékedik (!), nem imádkozik, hanem ástozik, fázik, farizeuskodik, megtanulja a legrutább bűnt: a csalást, a hazugságot“. Mikor már ilyen formán leszögezte a pedagógiának eme sarkitételeit, dagadó kebelével felkiált: „Fogadást ajánlok akárkinek, hogy a művelt világnak kilenc-tized része nekem fog adni igazat“. Meghökkenem. Ez a hatalmas öntudat majdnem megsemmisített. A művelt világ kilenc-tized része egy véleményen van a cikkíró filozófussal! Ez nem tréfa. Ilyent Kant sem pipált. Rögtön kutatni kezdtem a művelt világ után. Elővettem a térképet, a globusokat, a statisztikai könyveket és néztem, vizsgáltam, merre is terjednek annak a művelt világnak a határai? Roppant hosszú kutatás után végre arra az eredményre jutottam, hogy a cikkíró egy keveset nagyított, mert a művelt világnak nem kilenc-tized, hanem csak *nyolctized* része ad neki igazat. Ha nem hiszi, fogadjunk! G. T.

Az új végrehajtási novella szét-küldése. Az új végrehajtási novella iránt általános az érdeklődés. A magyar nép számára megírt, a kis perrendtartással kapcsolatosan kiadott új végrehajtási novellát 1 kor. 35 filléért megküldi az „Alkotmány“ kiadóhivatala. A könyv rendes bolti ára 2 korona. A könyvben az 1877. évi XXII. törv. cikk és az ennek kapcsán kiadott összes kormányhatósági rendeletek, az új végrehajtási eljárás az életbeléptető rendelettel együtt szerepelnek. Nélkülözhetetlen kézikönyve azoknak, akik a nép ügyes-bajos dolgaival foglalkoznak s hivatásuk abból áll, hogy tanácsal lássák el a hozzájuk forduló embereket. De a magánosok is nagy hasznát vehetik, ha egyáltalán tudni akarják valamilyen és nem akarják, hogy minden peres kérdésben fontos anyagi érdekeiket megbizhatatlan elemekre bizzák.

Gyöngye méhesaladók egyesítése. Szeptember hónap a méhgyűjtés rendszeren annyira csekély, hogy sok helyen a napi szükségletükre alig elégséges a méheknek. Jó azért, ha körültekint a méhészt a kaptáraiban s megnézi, hogy van-e gyűjtve elegendő téli elesége a családnak. Ha valamely kaptárban kevés a mézészlet és lakói silány, tengődő állapotban volnának, a méhésznek kell azt megerősítenie. A gyenge család a beteleltetésre nem alkalmas, mivel valószínűleg elpusztulna a tél folyamán alatt. Helyesen jár el akkor a tulajdonos, ha az elgyengült családot mással egyesíti. Kevés, de népes kaptár több hasznat ad, mint kétannyi erőtlén család. Azt a családot is, mely elárvult, más kaptárhoz szét kell osztani építményeivel, gyűjtésével együtt. Ezt azonban csak azon esetben tegyük, ha öreg volt a család; ellenben fiatal családnál az az eljárás, hogy egy fiatal új anyát helyezzünk az elárvult méhesek közé.

Érsekujvár ünnepe. Érsekujvár város polgársága október 11-én emlékünnepeket rendez, a melyre meghívják a kormány tagjait az országgyűlés mindkét házat is. A meghívó a következőket mondja:

Kétszáz éve annak, hogy városunk falai közt Rákóczi Ferenc hős kurucái a magyar nemzet egy minden időben fényes lapját megírták. 1708. évi szeptember 21-én szállt a vár falai alá 15.000 zsoldosával Heister labanc főgenerális ország-világ előtt fenhéjazóan hirdetve, hogy Érsekujvárt, dicső Rákóczi Ferenc fejedelmünk szabadságharcának ments-várát 3 hét alatt beveszi s romba dönti. Lövette, törötte a falakat, zsoldosaival ismételt heves rohamokat intézett a vár ellen, többi közt 3000 bombát a várba minden legkisebb siker nélkül. A legádázabb ostrom kudarcot vallott. A kuruc várórság hősiessége az egész vonalon fényesen verte vissza a labancok támadásait s a gögös fenhéjazó labanc generális tehetetlen felhagyva s porig alázva az ostrom harmadik hetének végén, 1708. október 12-én kénytelen volt véres fejjel, vert hadaival a vár alól elvonulni. Ujváriak! A kuruc vitézség ezen dicső fegyverténye, mely annak idejében bámulatba ejtette Európát, minket nem találhat közönyösen. Nekünk a késő unokáknak hazafias köte-

lességünk, hogy a dicsőséges kurucokról, kiknek porai régen a föld porával vegyültek, hálával megemlékezzünk! A várvédő kurucok dicsősége Érsekujvár dicsősége is s nekünk a mostani ujváriaknak kétszeres kötelességünk, hogy a szabadsághősökről szent kegyelettel megemlékezzünk. Ünnepejünk!

Az ünnepély programja a következő: Reggel 6 órakor mozsárlövések. Dél előtt 9 órakor istentisztelet a plebáni templomban. Dél előtt 10 órakor a Kossuth Lajos-terem a Kossuth-szobor előtt ünnepély. Déli egy órakor társas ebéd, este kivilágítás és 8 órakor a Rákóczi-szoboralap javára táncdal egybekötött dal- és zeneestély.

Utósaion Pöstyénben. Clemenceau, francia miniszterelnök fia jelenleg Pöstyénben van, de az érdekes vendég jelenléte sem tudja már feleleveníteni a fürdői életet. A nagy élénkség a fürdőhely utcáiban megszűnt, a vendégek a hűvös idő miatt sűrűn távoznak, és csak az marad még vissza, a kit betegsége maradásra kényszerít. Mert hát a betegség az időjárásnál is nagyobb úr.

Telek-kisajátítás. Az érsekujvár — komáromi vasút kisajátítási bizottsága felhívja mindazokat, a kiktől telkeket sajátított ki, hogy a rajta levő terheket töröltessek, hogy a megállapított vételárat a földtulajdonosoknak ki lehessen fizetni.

Kivilágítás — falun. Eredeti módon ünnepelték meg a nagylapási egyház hívei Ó Szentsege X. Pius pápa aranymiséjének jubileumát f. hó 20-án. Elvégezvén délelőtt a templomban az előírt jubileumi ájtatosságot, plebánosuk lelkes buzdítására még többet is akartak tenni az örömnapp emlékére. Hódolati ajátatosságot végeztek a kitett Oltáriszentség előtt délután 2—7 óráig, külön a legények, leányok, férfiak és asszonyok egy-egy óránként s végül mindnyájan összejöttek az áldásra. Ezután megkondulván imára az estharang, minden ház ablakaiban kigyultak az apró gyertyácskák, mintegy ragyogó csillagokként a gyönyörűen derült őszi esthajnalon, s a szó szoros értelmében fényárban uszott az egész kisközség. Sötét ablak nem volt egy sem, jelöl a hithű meggyőződés szülte egyetértésnek, amely az öröm alkalmat ily módon ragadta meg hogy külsőleg is megvallja vallásos érzületét. Hasonlóképp illumináltak Kislapás és Lapásgyarmat községekben is, sőt az ide tartozó majorokb éres lakóik is ablakaiban is kigyultak a fény lángocsák, nem annyira a bizar ötlet tényeként, mint inkább biznyságúul annak, hogy ott is templomba járó kath. hívek laknak. Elismerő megemlést érdemel, hogy *Ghytzy* Imre nagybirtokos Pusztá-Csendesen színtűgy kivilágította uriházát cseledjeinek is nagy öröme és buzdulására.

Egy iskolaszék feloszlata. A Hercegprimás feloszlatta a tornózi iskolaszéket, mert az állam kezére akarta átjatsznai az ottani róm. kath. iskolát. A kerületi esperes és helybeli plebános viszik most az iskolaszék dolgát.

A rajeczfürdői kápolna. Lélekemelő ünnepélynek volt színhelye múlt kedden, folyó hó 22-én Rajeczfürdő, az épülő kápolna alapkövének letétele és beszentelése ment végbe a jelzett napon. *Magyar Gasteinunk*, a természettől, szépségekkel dúsulva elhalmozott eme kies fürdőhely már régóta érezte hiányát az Isten házában. Úgy a közeli környékből, mint a messze idegenből évenként ide özönlő emberek ezrei üdülést, enyhülést és gyógyulást találnak e magas fekvésű, enyhe éghajlatú gyógyhelyen, de az a szent hely, ahol a jámbor hívő Istenével zavartalanul társaloghatna, ahol az élet viharaitól megtépett lélek az isteni kegyelem éltető, erősítő ózonjához juthatna, ahova a szentségi Isten imádsására betérhetne, ily helye a fürdőnek ez ideig még nem volt. — Dr. *Smialovszky* Valér vármegyénk fenkolt gondolkodású főispánjának érdemeit szaporítja az a fáradhatlan buzgólkodás, mely a kápolna-építő bizottság tevékeny közreműködésével az ügyet odáig vitte, hogy a régóta érzett hiány pótoltság s az Isten hajléka utáni vágy immár testet öltött. Még ez ősszel kerül tető alá a szép gotikus, száz ember befogadására alkalmas kápolna, melynek ünnepélyes alapkö-letétele múlt kedd délutánján ment végbe. Az egyházi funkciót *Turcsok* József rajeci kerületi esperes, az alapkö-letétele pedig dr. *Smialovszky* Valér főispán végezte. E szertartás után *Turcsok* József esperes szép gondolatokban gazdag beszédet intézett a nagyszámu ünnepelő közönséghez, vázolván az Isten hajlékának hivatását, rendeltetését. Az ünnepi aktusnál a fürdő s a környék intelligenciája szép számban jelent meg, ott voltak: Rada Ignác főszolgabíró, dr.

Taffener Gyula t. főbíró, dr. Badik Béla és neje szül. *Smialovszky* Marietta, a kerület papsága: Baross Károly rajeci esp.-plebános, *Rojcsek* János kunfalvai, *Horváth* Gyula frivaldnádasi plebánosok, *Chilkó* Pál rajeci, *Dubravszky* Károly kunfalvai káplánok, *Remesch* postafőnök családjával, Dr. *Mayer* igazgató családjával, *Scholtz*né főmérnök, *Schaller* erdőmester családjával, *Treidler* és *Hauser* főerdészek családjukkal, *Nicoletto* és *Galló* építőmesterek, dr. *Pokorny* t. főorvos, *Beczky* és *Balsay* jegyzők, *Cservicsek* Béla főerdész, *Kaluzsaj* J. és *Hladny* B. ig.-tanítók, *Hladny* Géza gyógyszerész, *Holub* J. fürdőgondnok, *Borcsiczky* Géza családjával, *Kalafusz* J. postamester, *Mato-vits* J., *Ramsauer* M. és *Kánszky* Lajos tanítók, *Funk*, *Forberger*, *Paulanszky*, és *Höbling* vasuti tisztviselők és sokan mások. — Miután a lefolyt szertartás pergamenre írt jegyzőkönyve a forgalomban levő pénzek egy-egy példányával, vasdobozba zárva az alapköbe falaztatott, a nagy vendéglőbe mintegy 40 terítékű bankett volt, melyen a közszeretben álló főispánt, a kápolna-építő bizottságot, nemkülönben a szent ügy anyagi és erkölcsi támogatóit lelkesen éltették. Ch. P.

Zarándoklat Rómába. A *Pázmány* Egyesület országos zarándoklata Rómába X. Pius pápának aranymiséje alkalmából Budapestről 1908 október hó 6-án indul. Visszaérkezik Budapestre 1908. okt. 14-én. A római tartozkodás időtartama 5 nap. Jelentkezni még mindig lehet a *Pázmány* Egyesület elnökségénél Budapest VIII. Szentkirályi utca 28. Részvételi árak a szárazföldi útirányban (Budapest—Cormons—Bologna—Flórenc Róma és vissza) az utazás és teljes ellátás költségei I. oszt. 245, II. oszt. 185, III. o. 120 kor. A tengeri útirányban (Budapest—Fiume—Ancona—Róma és vissza) I. oszt. 190, II. oszt. 140, III. oszt. 95 kor.

Uj gyógyszer-tár. A belügyminiszter *Galgócson* második gyógyszer-tár felállítását engedélyezte, melynek felállításához a jogot *Lázár* József nagymarosi gyógyszerésznek adományozta.

Ipari közigazgatás. Az ipari, gyári és gazdasági vállalatoknál előforduló baleseteknek bejelentése és megvizsgálása tárgyában a belügyminiszter a következő rendeletet adta ki:

Az ipari és kereskedelmi alkalmazottak betegsége és baleset esetére való biztosításáról szóló 1907. évi XIX. törvénycikk VIII. fejezete értelmében teljesítendő baleset bejelentésnek és baleset vizsgálati jegyzőkönyvnek szabályozása tárgyában a kereskedelemügyi miniszter úr velem egyetértőleg 1908. évi május 31-én kelt rendeletet bocsátott ki, a melynek egy-egy példányát valamennyi elsőfokú rendőrhatalóságnak megküldötte. Tekintettel arra, hogy az idézett törvény 85. szakaszának első bekezdése kötelességévé teszi az első fokú rendőrhatalóságnak, hogy a tudomására jutott minden balesetet, a mely előre láthatólag kártalanítást vonhat maga után, megvizsgálni és az erről felvett jegyzőkönyvet az illetékes kerületi munkásbiztosító pénztárnak megküldeni tartozik, felhívom a címet, utasítsa az első fokú rendőrhatalóságokat, mikép a törvény által rájuk bízott a kötelességüket a törvény és az említett végrehajtási rendelet intézkedéseinek megfelelőleg teljesítsék és a rendőri vizsgálatot többször említett rendelet 4. szakaszának első bekezdésében megjelölt esetekben feltétlenül foganatosítsák.

Végül felhívom a címet, hogy az első fokú rendőrhatalóságokat egyúttal figyelmeztesse, hogy az ipari, gyári és gazdasági vállalatoknál előforduló balesetek bejelentése tárgyában hivatali elődóm által kiadott 1905. évi 37/302. B. M. számú rendelet érvénye az 1907. XIX. törvénycikk 3-ik szakaszában felsorolt üzemekben előforduló balesetek bejelentésére és megvizsgálására nézve, az életbeléptetés idejétől, 1908. évi július 1-től fogva megszűnik és csak azon ipari, gyári és gazdasági vállalatokra nézve marad továbbra is érvényben, melyek az utóbb idézett törvény rendelkezései alá tartoznak.

Uj kender- és lengyarak Nyitra-megyében. Noha az újabb időben a len és kendernek értékesítési viszonyai némileg romlottak is, nem szűnt meg a kender és lentermelés föllendítési akciója, mert kétségtelen, hogy az utóbbi évek aralakulása muló jelenség, ám a termelés még a mai árak mellett jövedelmező a gazdára. Ujabbban Érsekujváron 450 ezer korona költséggel 2000 hold len kikészítésére készült gyárnak most engedélyezte a földmivelésügyi miniszter az államsegélyt. A gyár már üzemben van. *Chinoránban* létesült a másik nagyobb kikészítő telep ezer holdon termelt len és kender földolgozására 250.000 korona alaptőkével.

Vágkirályfa ünnepe. Lélekemelő ünnepet ült folyó hó 18-ikán Vágkirályfa község népe. Dr. Kohl Medard püspök e napon szentelte fel a templom új harangját meghatározott szertartások között. A püspök azután megtekintette az iskolákat, valamint a fogyasztási szövetkezetet és a gazdakört.

Silány cukorrépa termés. A mai magas munkabér mellett csak úgy fizetődik ki a cukorrépa termelés, ha magyar holdankint legalább 120 métermáza terem; most pedig alig 50-60 métermáza termett helyenkint.

Olcsó bérlet. Gróf Apponyi Gyula, atyjának gróf Apponyi Lajos udvarnagynak, a körtevelési határban fekvő birtokát holdankint 28 koronáért adta bérbe 20 évre a nyitrapereszlényi Hechtnek. Tekintve azt, hogy a birtokon gazdasági szeszfőzde van és hogy a föld minősége első osztályú, parcellázva 40 koronát is lehetne volna kapni holdjáért.

A pálinka áldozata. Deák Ferenc farkasdi lakos f. hó 18-án jól bepityizálva, éjjel 1 óra felé, két fogatú kocsihoz hazafelé tartott. Szered és Gány között a második óránál lévő vasuti sorompó le volt engedve, mert ép akkor kellett volna érkeznie a budapesti személyvonatnak. A pityókás atyafi átakart menni a vágányon, de az őt nem engedte át. Ekkor Deák Ferenc félre lökte az őt s átment a vágányon. Szerencsétlenségre ugyanakkor robogott át a vasut. A kocsit pozdorjára törte s Deák Ferencet darabokra tépte a teljes erővel száguldó vonat. A lovagnak bajuk nem történt.

Leugrott a vonatról. Szász Rezső nyitrajablonici kéményseprőmester segítje Holb Ferenc f. hó 16-án a Jabloniczi Nagyszombat felé menő vonatról, az alagutnál leugrott. A türelmetlen kéményseprő-segéd ugyanis úgy gondolkodott, mint az egyszerű pékinas, aki a lassú menetben haladó vicinálást simpliciter lefumigálta. Nem ülök fel — mondotta az őt hívó kalauznak — mert sietős az utam. Holb Ferenc is lassúnak találta a vonat menetelését, unatkozott rajta. Jobb lesz gyalog menni — gondolta — hamarabb érek Nagyszombatba. Leugrott tehát, de oly szerencsétlenül, hogy fejét odavágta az alagut kijáratát mellett futó párkányzathoz. A vonat személyzet bevitte őt Nagyszombatba, ahol sebét a pályaorvos kötözte be. Szerencsére súlyosabb baja nem történt, de a bíróság még is kérdőre vonja őt a leugrást, mert a vasut rendjét lefumigálni nem szabad. Adassék böcsület a szerény vicináltsnak is.

Bojkott egy gázgyár ellen. Az érsekújvári gázgyárat október elsejétől kezdve bojkottálják. A mozgalom élén dr. Rabár Endre közjegyző áll, kinek felhívására a magánfogyasztók közül már eddig is sokan kötelezték magukat, hogy október 1-én a gáz használatát beszüntetik. A bojkottra az szolgáltatott okot, hogy a Központi gáz és villamossági r. t., mint az érsekújvári gáztelep tulajdonosa a város lakosságának jobb minőségű gáz iránti kérelmét ridegen elutasította. Ezt a brüszk eljárást most érdeme szerint méltatja Érsekújvár polgársága.

Változások a vasúti menetrendben. A magyar kir. államvasutak vonalain és az általuk kezelt magán vasutakon f. é. október hó 1-én a téli menetrend lép életbe, mely az érvényben levő nyári menetrenddel szemben a nyitramegyei vonatokra nézve lényeges változásokat tartalmaz.

Budapest és Érsekújvár között: a Budapest-ről reggel 5 óra 45 perckor induló vonat Parkány-Náutól Érsekújvárig, az Érsekújvárról éjjel 11 óra 35 perckor Budapestre érkező vonat pedig egészen megszüntetettik.

A galánta-zsolnai vonalon: A Zsolnáról éjjel 3 óra 46 perckor Budapest felé induló gyorsvonatnál Melsicz állomáson a tartózkodás megszüntetettik.

Galánta és Szered között a délelőtti, illetve éjjeli órákban egy-egy új személy-, illetve vegyes vonatpár helyeztetik forgalomba. Az új vonatok a Szered és Nagyszombat között forgalomban levő délelőtti és éjjeli vonatok folytatásaként Galánta és Nagyszombat között, mint közvetlen vonatok, következőképpen fognak közlekedni:

Nagyszombat indulás d. e. 10 óra 10 perc, Galánta érkezés d. e. 10 óra 52 perc. Galánta indulás d. e. 11 óra 6 perc, Nagyszombat érkezés d. e. 11 óra 51 perc. Nagyszombat indulás éjjel 12 óra 25 perc. Galánta érkezés éjjel 1 óra 28 perc, Galánta indulás éjjel 2 óra 56 perc, Nagyszombat érkezés reggel 4 óra 5 perckor.

E vonatok közül a délelőtti vonatok csatlakozást nyernek Galántán a gyorsvonatokhoz Budapest felől és felé, az éjjeli vonatok pedig a személyvonatokhoz úgy Budapest, mint Wien felől, illetve felé.

Az érsekújvári-privigyei vonalon: A jelenleg Nagybelicztől Nyitraig személyszállítással közlekedő délutáni tehervonat csak Nagytapolcsánytól Nyitraig fog utasokat szállítani.

A pöstyén-verbói vonalon: Az esti vasár- és ünnepnapjainak megszüntetettik.

Tüz. F. hó 21-én Nagylehotán nagy tűz pusztított, 9 ház és 5 pajta, a mely gabonával volt telítve, elégett. A gazdák közül csak kevesen voltak a házaikra biztosítva, a gabonára és takarmányra egy sem.

Hirdetmény. A m. kir. pozsonyi IV. honvéd kerületbeli csapatoknak 1909. évi január hó 1-től 1909. évi december hó 31-ig terjedő idő alatt szükséges kenyér és zab szállításának biztosítására nézve a m. kir. pozsonyi IV. honvéd kerület hadbiztossága, 1908. évi szeptember hó 14-én kelt 2530/908. szám alatt nyilvános ajánlati versenytárgyalást hirdet, mely a nyitrai állomás szükségletére nézve Nyitrán, a m. kir. nyitrai 14. honvéd gyalogezred kezelőbiztosi irodájában 1908. évi október hó 6-án d. e. 9 órakor fog megtartatni. Részletesebb tájékoztató és az ajánlati mintát is tartalmazó hirdetmény, valamint a szállítási feltételek füzetét az említett irodában a hivatalos órák alatt bárki által betekinthető. Nyitra, 1908. évi szeptember hó 25-én. *Ezredparancsnokság.*

Versenytárgyalás. A pozsonyi cs. és kir. élelmezési raktár a Trencsén, Nagyszombat, Bazin, Somorja, Szent-György, Trencséneplicz és Pöstyén állomásokban elhelyezett cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok élelmezési szükségleteinek (kenyér és zab) biztosítása iránt folyó évi okt. hó 8-án d. e. 10 órakor a pozsonyi cs. és kir. katonai élelmezési raktár helyiségében (Mária Terézia-út 2. sz. a.) versenytárgyalást tart.

Irodalom.

A Szent-István-Társulat pártoló tagsága. A ki a nép között él, vagy itt a városban megfordul a szegényebb sorsú munkásság körében, elrémülve látja a gyűlöletnek, istentelenségnek és anarchikus elvadulásnak olyan terjedését, a minő a történetírók tanulsága szerint mindig a nagy forradalmakat szokta megelőzni. Istenre, vallásra mit sem adnak, az urat gyűlölik, kötelességről hallani sem akarnak, folyton csak jogaikat emlegetik. Keresve e rettenetes állapot okait, azt látjuk, hogy a szegénység helyzete közviszonyainknak gazdasági, politikai és társadalmi állandó rosszabbodása következtében súlyos ugyan, az elégedetlenség ily óriási fokát

még sem igazolja s főként a túlzó kívánságok egyformaságát nem magyarázza. A szenvedélyek felszítása s a lehetetlen kívánságoknak közzájár adása a sajtónak, az irodalomnak munkája. Az egyszerű emberek nagy hangon elszavalt szinészies kifakadásainak forrása az újság s a lázító könyvek; istentelenségének táplálója a sok hazug füzet; erkölcsének sirásója a pornográfia. Ezeknek az eszközöknek ügyes forgatásával nyerik meg nemzetromboló eszméiknek az egyszerű népeket; az anarchia diadalszekerét a sajtó paripái húzzák.

Ismerve a bajt, magától kínálkozik a védekezés. S a védekezésnek önként ajánlkozó eszközeit lelkes emberek, társulatok és intézmények naponta nagyobb erővel ragadják meg s a keresztény világnézet és a hazafias érzés és gondolkodás diadala tisztán ettől az erőtől, ettől a hévtől és buzgóságtól függ. Előljár a munkában a legrégebbi katolikus irodalmi intézmény: a *Szent-István-Társulat*. Folyóiratával, tudományos kiadványaival a művelt köröknek nyújt orvosságot vagy immunizáló szert az istentagadó és hazátlan tudomány mérge ellen, népiratkái, főként pedig *népies pártoló tagsága* az egyszerű emberek ezreit akarja visszahódítani Krisztusnak, a hazafiságnak, a józan és becsületes életnek, a polgári erényeknek. A haszon reménye nélkül, egyéb kiadványainak üzleti hasznát hozva áldozatul, évről-évre a jó könyvek olyan kis kollekcióját dobja a könyvpiacra, a melyért irigyelnek bennünket még az e téren ugyan csak elől haladó német katolikusok is. Mindazon könyvecskék, a melyeket eddig küldött népies pártoló tagjainak a társulat, színe-java voltak a magyar irodalomnak. Édes hazánk viszontagságos multját, az anyaszentegyház szenvedéseit és diadalát, az előítéletek és babonák lerontását s gazdasági dolgokban való jó tanácsokat tartalmaztak. A szép és jó életre neveltek s megtanítottak a tudomány eredményeire.

Most ismét kopogtat ajtókon hasznos könyvecskéivel a Szent-István-Társulat. Az előbbi évek gyönyörű kiadványaihoz nem méltatlan társakat kínál. Naptára most is elsőrendű, az *Uj Kis Tükör* III. része illő folytatása az egész országban nagy tetszéssel fogadott két elsőnek. *A kis gazda tanácsadója* nyomán haszon, pengő arany vagy ropogó bankó tölti meg a jó tanácsokat megfogadó gazdáknak erszényét, a *Szentek élete* pedig lelki haszonnal lát el; a közelet harcában megbecsülhetlen szívósággal övezi lelkünket; megmutatja, hogy a szentek és mártírok mennyit szenvedtek és áldoztak, mennyit dolgoztak, mennyit éltek, csak hogy meg ne szegjék a hithez, az elvekhez való ragaszkodásnak szent kötelességét.

Egyik jobb könyv, mint a másik. S a nyelvük perdülő, mentes az új hirlapi-magyarság csetlő-botló esztelenségeitől. A szellemük kitűnő, kiállításuk pedig a legjobb, a mire magyar nyomdaipar egyáltalában képes. Áruk a szokásos két

ALAPITTATOTT 1837-BEN.

M. KIR. LŐPOR ELADÁS.

SZULOVSKY BÉLA PUSKAMŰVES

Telefon 474.

POZSONY, I., VÁSÁRTÉR I. SZ.

Telefon 474.

Öfensége Frigyes főherceg és Dülmeni herceg Groy szállítója. Kir. trvszéki megeskettett állandó fegyver szakértő. Kitüntette: zsolnai kiállításon 1903-ban ezüst éremmel; veszprémi kiállításon 1904. évben ezüst éremmel; hódmezővásárhelyi kiállítás alkalmával 1904. arany érem; pécsi országos kiállításon 1907. nagy arany érem;

Ajánlja dús és gazdag raktárát otthon készült úgyszintén minden jól bevált külföldi fegyverekben. És pedig egy és dupla csövű Lancaster, ismétlő Browning és Winchester, sörétes fegyverekben. Egy és dupla csövű Büchsexpress, Driling és Bock. Ismétlő Mauser Mannlicher, Mannlicher Schönauer stb. golyós fegyverekben.

Lancaster kétcsövű pontosan szabályozott fegyverek 34.— kor. följjebb. Browning önműködő ismétlő 12 öbnagságú fegyver gyári áron 210.— korona. Mannlicher Schönauer 6½ mm., 8 mm. és 9 mm. öbnagságban gyári áron K. 190.— ismétlő és forgó pisztolyok, szoba-fegyverek, nemkülömben az összes vadászati cikkek nagy választékban. — Minden minőségű és öbnagságú bel és külföldi töltényhüvelyek és töltött töltények.

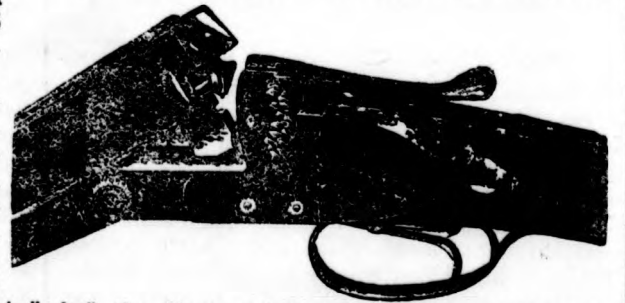
Töltények csupán szakképzett emberekkel naponta frissen töltetnek és igen olcsón szállítatnak.

Új fegyvereket és javításokat személyes közreműködésem alatt minden kívánt kivitelben jutányos áron készítek.

A nem nálam készült fegyverek pontosan szabályoztattnak és belövetnek, a mely jószágukért ép úgy kezeskedem, mint az általam készült fegyverekért.

Lövöldémet minden t. vevőmnek díjmentesen bocsájtom rendelkezésére. 139. 1-5.

Minden fegyverhez eredeti lövekek mellékelteknek.

korona, mely összeg csak részben fedezi az ezen kiadványokkal nagy áldozatot hozó társulat költségeit.

A ki gondol népünk boldogításával, egészséges, okos szellemi vezetésével, a robbantó ideák szárazra vetésével, azt nem kell külön kérnünk e könyvecskék ajánlására és terjesztésére. Ezek magukat ajánlják, mi meg terjesztésükkel szintén magunknak szerzünk érdemeket a keresztény restauráció munkájában.

Magyarban most jelent meg. Nádasy Ferenc könyvnyomdájában, a Zólyomvármegyei Hírlap kiadásában ugyanaz a mű, mely a közelben Berlinben német nyelven hagyta el a sajtót és nagy érdeklődésre talált a külföldön és hazánkban egyaránt. A fővárosi lapok a múlt napokban hasábszámba a legnagyobb elismeréssel irtak róla. Mindenkit érdekel, a ki tudni óhajtja, hogy milyen tájékozást szerez a nemzetiségi kérdésben a külföld. Címe: Egy időszerű nemzetiségi politikai kérdés. *Magyarország és pánszlávizmus apostolai.* Ára 1 kor. 60 fill. Megrendelhető és kapható: a Zólyomvármegyei Hírlap kiadóhivatalában Zólyom.

„Borromeus” hitazonosítói folyóirat most megjelent derék füzetével befejezte XXII-dik évfolyamát. Novemberben megjelenik az új, XXII-ik évfolyam első füzete, híven az eddigiekhez, bőseges, értékes, változatos tartalommal. Kitűnő segédeszköz a lelképászoroknak az igehirdetésben. Azzal is nagy szolgálatot tett, hogy kiadta Szuszai remek előkészítő oktatásait első gyónásra-áldozásra és bérmálásra. Az értékes könyv (33 és fél ív) ára: füzve 5-30, egész vászonkötésben 6-50 kor. A folyóirat évi előfizetése 8 korona. Megrendelési cím: „Borromeus” szerk.-kiadója, Győr. — A „Borromeus” most megjelent füzetének tartalma a következő:

1. Pünkösöd után XVII. vasárnapra (Szent-olvasó Királynéja ünnepére): Mire tanít bennünket a dicsőséges Szentolvasó? Plébánostól.
2. Pünkösöd után XVIII. vasárnapra: Védekezés a moder papírsarkányok ellen. Szuszai Antal, dobsinai plébánostól.
3. Pünkösöd után XIX. vasárnapra: A bűnök ideiglenes büntetéséről a földön. Hetényi Alajos, tolnai káplántól.
4. Pünkösöd után XX. vasárnapra: A hit ápolása a családban. Matuszka Mihály, pásztói plébánostól.
5. Mindenszentek ünnepére: A szentek egyessége Gerebenics Sándor, szerkesztőtől.
6. Pünkösöd után XXII. vasárnapra: A saját lábbon való járásról. Szuszai Antal, dobsinai plébánostól.
7. Pünkösöd után XXIII. vasárnapra: „Hiszem a test feltámadását”. Spuller Gy. garam-szóllósi plébánostól.
8. Pünkösöd után XXIV. vasárnapra: Istenhez méltó életért isteni jutalom. Discipulus Chrysostomtól. *Alkalmak:*
9. Halottak napjára: A szentek egyessége. Gerebenics Sándor szerkesztőtől.
10. Búcsunapra (Szent Terézia ünnepén): Szent Terézia élete a szeretet isteni erényének élete. Dr. Tóth József, szombathelyi kanonoktól.
11. Búcsunapra (Szent Márton püspök ünnepén): Életünk világossága. Martinustól.
12. Búcsunapra (Szent András apostol ünnepén): A hitközömböcség esztelenség, sőt lélekgyilkosság. Ujlaki K. Dezső, baranya-darászi plébánostól.
13. Egyháznapijára: A plébánia-templom és a plébánia hívei. Horváth Lajos, t. kanonok, győr-újvárosi plébánostól.
14. Orgona-szentelésre: Az orgona éltető lelke: a hívek buzgó éneke. Domonkos István, nyulói plébánostól.
15. Keresztény-szociálisták zászlajának megáldására: A munkás szeretet jelvénye. Bizzer Mihály, felső-szakonyi plébánostól.
16. Iskola év megkezdésére: Intelem a szülőkhöz és a gyermekekhez. Plébánostól.
17. Halotti beszédek: I. Példás életű hívő temetésén. Cinistól. II. Aranyhajó szent. János vigasztaló gondolatai a halálról. Discipulus Chrysostomtól. III. Sz. Ágoston vigasztaló gondolatai a halálról. Fordította: Gerebenics Sándor, szerkesztő.

M. KIR. NYITRAI HONVÉD CSAPATKÓRHÁZ.

347. sz./kb. 1908.

Pályázati hirdetmény kivonat.

A m. kir. nyitrai honvéd csapatkórház vendéglősszerű élelmezésére — melynek hozzávetőleges évi kereseti összeg 17.500 kor., azaz Tizenhétézeröt száz koronát tesz ki, — írásbeli ajánlati tárgyalás hirdettetik a következő feltételek mellett:

Az egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatoknak a tárgyalás napjáig: 1908. évi október hó 12-ének d. e. 9 órájáig a nyitrai honvéd

csapatkórház parancsnoksághoz lepecsételt borítékban kell beérkezniök, melyek a közelebbi feltételeket tartalmazó és a fenti kórházban 11 (tizenny) fillérért beszerezhető „Feltételek füzetében” megjelölt módon szerkesztendő.

Mindazok kivételével, kik a honvédségi szerződési viszonyban megbízhatóknak bizonyultak, vagy a tárgyaló bizottság által ilyeneknek ítéltek, minden ajánlattevő tartozik a szállítás átvételéhez szükséges vagyoni viszonyait és vállalatképességét a „Feltételek füzetében” megjelölt módon megfelelően kimutatni.

A kiállító hatóságnak e célból a szükséges okmánybélyeg is elküldendő, mely hatóság a bizonyítványt a fent nevezett kórházba küldi. Az ajánlattevő ajánlatát 1000 (egyezer)

korona bánatpénzzel — készpénz vagy óvadékkal elfogadható értékpapír — biztosítani tartozik, mely összeg akként küldendő be, hogy az a lepecsételt boríték felnyitása nélkül is átvehető legyen.

A vállalat nyertes ajánlatának elfogadásáról szóló értesítés vételétől 14 napon belül tartozik — a bánatpénzt — az egyévi kereseti összeg 10%-ra (1750 kor.) kiegészíteni. Az ezen utóbbi feltételt nem teljesítő szerződésesszögnek tekintetik.

Az elfogadott kötelező szállítási árak a szerződés tartama alatt való megváltoztatásának vagy bárminemű kedvezménynek helye nincsen. Nyitra, 1908. évi szeptember hó 10-én.

Dr. Radnai főtörzsorvos,
kórházparancsnok.

Szabó Imre temetkezési vállalata Nyitrán.

Üzleti helyiség: Hid-utca 1. sz. — Lakás: Hid-utca 2. sz. (saját ház).

Telefon szám 57.

138. 2-10.

Diszes üveges gyászkocsi.

Mindenkor nagy választék **sirkoszorokban, szalagokban** igen jutányos áron.

SINGER Co. VARRÓGÉP RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

NYITRA, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 15. SZÁM.

94. 19-52.

Ezen jelzésen ismerhetők fel azon üzletek, a melyekben a **SINGER-varrógépek** árusítatnak.

Ezen jelzésen ismerhetők fel azon üzletek, a melyekben a **SINGER-varrógépek** árusítatnak.

Óvjuk ezennel vevőinket leghatározottabban oly gépektől, melyek más kereskedők által „Eredeti Singer” név alatt ajánltatnak. Miután mi gépünket sohasem adjuk kereskedőknek, a más oldalról ajánlott „Eredeti Singer” gépek csak régi, használt, harmadik kézből beszerzett varrógépek lehetnek, melyekért nem garantálunk és az esetleges pótrészeket nem szállítunk.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

146.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint **férfiszabó-műhelyét,**

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkákat, mucetumokat, birectumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Mielőtt
személy-, jelző- v. építési
KÖLCSÖN
íránt intézkednék,
kérjen díjtalanul prospektust
MELLER L. EGYED
BUDAPEST
IX., Lányai-utca 7.
Telefon: Interművekben
46-31.

Legmegbízhatóbb cég!

Kitüntette az Országos Ipar-
egyesület nagy ezüst érmével.

SULGAN ANDRÁS
42. 34-52. CIPÉSZ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-U. 7.
Ajánlja a nagyérdemű közönség szíves
figyelmébe modern berendezésű
nagy cipőraktárát
Továbbá ajánlja **felsőréssz ké-
szítményeit** és **bőrkereske-
dését** a t. cipésmester urak figyel-
mébe. Raktáron tart legjobb bel- és
külföldi bőröket: angol bagaria, chev-
reaux, box és borjubört stb., vala-
mint az összes cipész kellékeket.
Mérték utáni felsőrész kidoldozá-
sára különös gond fordítatik.
Vidéki megrendeléseket gyors és pon-
tos kiszolgálás mellett eszközöl nagy-
ban és kicsinyben. Érzékeny és hibásnö-
véssé lábakra nagy figyelem fordítatik.

Legmegbízhatóbb cég!

**Legfinomabb
hegyi ojtvány
csemege
szőlőt**
francia fajokban,
édeset és szagosat,
5 kilós kosarakban,
gondosan csomagolva minden posta-állomásra
mérsékelt áron szállítok,
valamint **üres szőlőkosarak** is
nálam beszerezhetők.

**Válo-
gatott nemes alma**
Egy kilónként 14 krajcár. ➔
PÉCS EDE,
fűszer, csemege, bor és ásványvízkereskedő
135. 4-5. **NYITRÁN.**

Verebély Géza

legnagyobb és fővárosiasan modern
berendezésű úri- s női divat áruháza
Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 4. sz.
(a Szarvas-szálloda mellett)

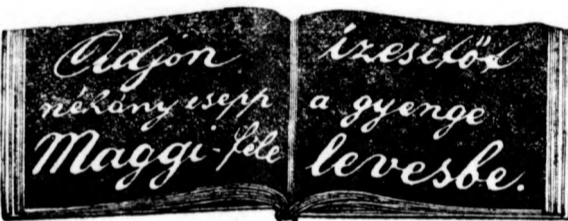
Az iskola idényre ajánlja a cég: **inté-
zeti kelengyéit.**
Fiú és leány fehérneműit, harisnya,
zsebkezdő, kötény, keztyű cikkeit,
**szolid kivitelben s legjutányo-
sabb árakban.**

Elsőrangú cérnavászon gyártmányok, színes
és fehér asztalneműek, Schroll-sifon, kitűnő
pamutvásznak, női és férfi fehérneműek.

Menyasszonyi kelengyék 200 kor.-tól kezdve.
A cég 4 éves rövid fennállása
óta 36 kelengyét szállított.

**A cég egyedüli reklámja: a ha-
tározottan szabott, jutányos
árakban, megbízható, jó minő-
ségű árúk nyújtása.** 10

A cikkek **árjai és minősége bármely
versenycégével hasonlíthatók** össze.
Szigoruan szabott árak; azonnali
fizetésnél 5% pénztári engedmény.

Alapítottott
1897-ben.

Alapítottott
1897-ben.

165. 45-52.

Kenczler Lipót szücsmester Nyitra Erzsébet-út 13.

Óvakodjunk a molyoktól!

Óvakodjunk a molyoktól!

Csak egy minden tekintetben megbízható intézet van, a hol
szörme árúinkat, a nyári idény alatt, **moly kár ellen meg-
óvhatjuk,** és ez **Kenczler Lipót** szücsmester vezetése alatt áll.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász
Nyitrán, Tóth Vilmos utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen
megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e
szakmába vágó úri és női hajmunkát,
úgy mint hajbetétet, frizeteket, loknikat,
frufukat, egész és félparókat, hajfona-
tokat minden színben, női fésülést, haj-
és szakálfestést, ugyszintén tyukszem-
vágást jutányos áron. 92. 18-52.

Vesz vágott és kifésült haját.
Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szüksé-
ges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt,
szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb
hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Vidéki megrendelések pontosan a bekül-
dött hajminta szerint lelkiismeretesen,
utánvét mellett eszközöltetnek.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Eladó borok.

Fajtiszta csemegeborkok, (trannini és
ruhlendi) eladók hordókban, vagy
palackokban, úgyszintén eladásra fog
kerülni idei finom must is. — Báró
Wodianer uradalmi szőlőszetében,
Komjáthon. 137. 3-3.

***** FELTÜNŐ UJDONSÁG! *****

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.